Europafacket banar väg för Lissabonfördraget

EU-domstolens beslut i det så kallade Vaxholmsmålet visar att det nuvarande EU-fördraget inte garanterar rätten att strejka. Genom att anta Lissabonfördraget kan detta korrigeras och strejkrätten ges det skydd som krävs för att arbetare och tjänstemän i Europa ska kunna försvara sig mot social dumpning. Det uttalade Europafacket (EFS) när de den 5 mars träffades i Bryssel.

- Den så kallade Vaxholmsdomen visar att EU:s lagstiftning inte lever upp till ILO:s krav på rätten att strejka vilket är helt orimligt, säger Wanja Lundby-Wedin EFS- och LO-ordförande.

Budskapet från domen är att strejkrätten visserligen anses grundläggande inom EU, men att den fria rörligheten för till exempel tjänsteföretag har högre status. EFS ifrågasätter hur ett Europa som förväntar sig att andra länder ska följa ILO-konventionerna kan ha regler som står i strid med desamma.

Domen i Vaxholmsmålet visar att dess konsekvenser inte bara får återverkningar på den svenska arbetsmarknaden utan också på arbetsmarknaden i övriga EU-länder.

- Vi kan inte acceptera en ordning i Europa som innebär att människor riskerar sämre arbetsvillkor och lön för att de kommer från ett annat land. Ska facket kunna försvara människors rätt att behandlas lika på den europeiska arbetsmarknaden, måste facket ha möjlighet att använda strejkvapnet, säger Wanja Lundby-Wedin.

I syfte att tydligt slå fast att EU:s regler om fri rörlighet i fortsättningen tolkas på ett sådant sätt att de respekterar fundamentala mänskliga rättigheter, vill EFS se en särskild klausul som kompletterar Lissabonfördraget i vilket detta blir tydligt. EFS beslutade att snarast uppvakta EU-kommissionen med ett förslag till hur en sådan klausul bör utformas.

Det är naturligt att Europafacket reagerar mot Vaxholmsdomen. Men den väg som de europeiska fackpamparna väljer leder ingenstans.

För det första innebär Lissabonfördraget inte något ytterligare skydd för strejkrätten eller skydd mot social dumpning. EU-domstolen erkänner redan idag strejkrätten som en grundläggande rättighet, men att denna ska vägas mot andra fördragsfästa friheter inom EU, till exempel den fria rörligheten för tjänsteföretag. Det är just detta som EU-domstolen gjort i Vaxholmsfallet. I det nyliberala EU-projektet väger marknadskrafternas friheter tyngre än löntagarnas intressen. Detta förhållande påverkas inte av Lissabonfördraget, snarare tvärtom.

För det andra kan Europafacket inte förlita sig på EU-kommissionen. Farhågorna om att den fria rörligheten över gränserna bedöms viktigare än konflikträtten besannades när EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso i svenska riksdagen sade att ”domen bekräftar att fackförbund får ingripa för att bekämpa social dumpning, så länge som man håller sig inom de ramar som EG-rätten sätter upp”. Vid ett sammanträffande mellan EU-ledningen och arbetsmarknadens parter på EU-nivå, i samband med EU:s vårtoppmöte den 13-14 mars, lade Europafacket fram förslag om en social skyddsklausul till stöd för strejkrätten. Förslaget avvisades av EU-kommissionen som ”onödvändigt” och togs aldrig upp till diskussion mellan stats- och regeringscheferna.

För det tredje hjälper det inte om Europafacket, mot förmodan, skulle förmå övertala EU-kommissionen att lägga fram ett förslag till någon form av klausul i syfte att komplettera Lissabonfördraget. Kommissionen har inga möjligheter att påverka eller förändra EU:s fördrag. För att göra fördragsändringar krävs att EU:s medlemsländer med enhällighet beslutar att öppna en så kallad regeringskonferens. Resultatet av en sådan mellanstatlig förhandling måste därefter godkännas enhälligt samtliga medlemsstaters regeringar och parlament, det vill säga även av länder som Lettland, Polen och Storbritannien som agerade i EU-domstolen mot de svenska fackföreningarna Byggnads och Elektrikerna.

Mot denna bakgrund måste det konstateras Europafackets utspel enbart syftar till att bereda väg för Lissabonfördragets godkännande i EU:s medlemsstater. Inget, inte ens den förödande Vaxholmsdomen, får stå i vägen för detta osmakliga uppdrag.

GÖSTA TORSTENSSON